خراسان روزنامه صبح ایران
دوشنبه ۳ مهر ۱۳۹۶ . ۴ محرم ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۴۳

مأموریت رامسفلد در بغداد

دونالد رامسفلد، سیاستمدار جمهوری‌خواه آمریکا که دو دوره وزیر خارجه این کشور بود، در دوران جنگ ایران و عراق، مشاور ریگان، رئیس جمهور وقت آمریکا بود. او به دلیل مأموریت عادی‌سازی روابط با رژیم صدام، به بغداد رفت و با صدام دیدار کرد. رامسفلد در کتاب خاطرات خود، «دانسته‌ها و نادانسته‌ها»، ماجرای دیدارش با صدام را شرح داده است.

گزارش تاریخی

ماه عسل صدام و حکام عرب

به استثنای چند کشور عرب مانند سوریه، بقیه کشورهای عرب در دوران جنگ ایران و عراق، از حکومت عراق حمایت می‌کردند. این کشورها در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و حتی نظامی و در قالب نهادهای عربی مانند شورای همکاری خلیج‌فارس و اتحادیه عرب، به پشتیبانی و حمایت از کشور عراق می‌پرداختند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

۱- کشورهای عربی در کنفرانس سران عرب که قبل از شروع جنگ در جده برگزار شد، در جریان حمله عراق به ایران قرار گرفتند و موافقت خود را با تجاوز صدام اعلام کردند.

۲- کشورهای منطقه با قول حمایت سیاسی و کمک ۳۰ میلیارد دلاری قبل از شروع جنگ، صدام را پشتیبانی کردند. در راه نهادینه کردن این حمایت، شورای همکاری خلیج‌فارس در اسفند ۱۳۵۹، با شرکت شش کشور عربی حاشیه خلیج‌فارس (عربستان، کویت، امارات، بحرین، عمان و قطر) شکل گرفت.

۳- "کردزمن" محقق امور نظامی، در کتاب درس‌هایی از جنگ مدرن، درباره کمک‌های کشورهای عربی منطقه به عراق می‌نویسد: «اخبار تأیید شده حاکی است که کویت، بحرین، قطر و عربستان سعودی، دو روز قبل از آغاز حمله عراق به ایران، موافقت کرده بودند که از نظر مالی به عراق کمک کنند.»

۴- کویت اعلام کرد در دو نوبت، در فروردین و آبان ۱۳۶۰، هفت میلیارد دلار به عراق کمک کرده است. علاوه بر آن، کویت مرز عبدلی، نویسیب و بندر شعیبه و همچنین جزیره بوبیان را برای نقل و انتقالات و واردات تسلیحات و تجهیزات نظامی و نیز استفاده نظامی در اختیار عراق قرار داد.

۵- عربستان در آمد فروش نفت از منطقه بی‌طرف خفجی را به میزان ۳۵۰ هزار بشکه در روز در اختیار عراق قرار می‌داد و زمانی که عراق نمی‌توانست نفت صادر کند، به جای عراق، نفت می‌فروخت و درآمد آن را در اختیار آن کشور می‌گذاشت. کشورهای عربی همچنین، در قالب اتحادیه عرب، سعی می‌کردند در جنگ، از عراق پشتیبانی کنند. البته اقدامات این سازمان به دلیل ماهیتش، طبیعی به نظر می‌رسید. به عنوان مثال، کمیته هفت نفره اتحادیه عرب، بعد از عملیات خیبر، در منطقه هور و جزایر مجنون که رزمندگان ایرانی به پیروزی‌هایی دست یافتند، در بغداد تشکیل شد که هدف عمده آن، ترغیب کشورهای جهان به نخریدن نفت از ایران و نفروختن اسلحه به این کشور بود و مسلماً، در زمانی که ایران در حال جنگ با عراق بود، این یک حرکت ضد ایرانی و در جهت حمایت از عراق محسوب می‌شد. علاوه بر آن چه ذکر شد، هر یک از کشورهای عربی به تنهایی نیز، به کمک عراق شتافتند. مثلا مصر تأمین کننده نیازهای تسلیحاتی (ساخت روسیه) عراق محسوب می‌شد و خلأ قطع ارسال قطعات و لوازم یدکی را که از طرف روسیه در مقاطعی از دوران جنگ ایجاد شده بود، پر می‌کرد. مصر همچنین، تعدادی از تکنسین‌های خود را به پایگاه الرشید عراق (مرکز استقرار میگ‌های ۲۵) برای آموزش اعزام کرد و با درخواست‌های مکرر عراق برای تجهیزات خاص مانند سیستم دفاع هوایی و غیره موافقت و تجهیزات مربوطه را نیز ارسال می‌کرد. دولت اردن با در اختیار گذاشتن بندر عقبه خود در خلیج عقبه، راه‌های مواصلاتی عراق را برای تدارکات لازم، تأمین می‌کرد. این بندر، زمانی که عراق در خلیج‌فارس به لحاظ کشتیرانی با مشکل مواجه شده بود، اهمیتی حیاتی داشت. همچنین، بعضی از کشورهای عربی چون سودان، نیروی داوطلب نظامی در اختیار دولت عراق قرار می‌دادند. خلاصه این که کشورهای عربی به جز چند کشور مانند سوریه و الجزایر، به طور انفرادی یا در قالب سازمان‌های عربی و حتی سازمان ملل متحد، مواضعی را اتخاذ می‌کردند که همه در جهت منافع عراق و پشتیبانی از این کشور بود. آن‌ها در سه بعد اقتصادی، سیاسی و نظامی، در جنگ از عراق حمایت کردند و حاضر نشدند عراق را به عنوان متجاوز معرفی کنند.

منبع: defamoghaddas.ir

ریگان چگونه ارتش بعثی را با تسلیحات مدرن، تجهیز کرد؟

آمریکا و صدام، هم پیمان علیه ایران

گروه اندیشه
info@khorasannews.com

دیدار طارق عزیز، وزیر خارجه صدام با رونالد ریگان، رئیس جمهور آمریکا در کاخ سفید که جرج بوش پدر هم در عکس دیده می‌شود

تردیدی وجود ندارد که صدام بدون جلب نظر دولت آمریکا، جنگ علیه ایران را آغاز نمی‌کرد. درواقع، عراق گزینه حمله نظامی غیرمستقیم آمریکا به ایران بود. به گزارش پایگاه مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، بدیهی است در چنین شرایطی، باید عراق مورد حمایت همه‌جانبه آمریکا قرار بگیرد. در نوشتار پیش‌رو، برخی حمایت‌های سیاسی، نظامی، مالی و اطلاعاتی دولت ایالات متحده آمریکا از عراق به اختصار مرور می‌شود.

■ **حمایت‌های سیاسی- نظامی**

اساساً صدام تصمیم قطعی به آغاز جنگ را در تیرماه ۱۳۵۹ گرفت؛ یعنی هنگامی که با برژینسکی، مشاور امنیتی رئیس جمهور آمریکا، در مرز اردن ملاقات کرد. آمریکا اعتقاد داشت که درگیر کردن ایران در جنگ، باعث می‌شود مسئولان کشور در سیاست‌های خود تجدیدنظر کنند. (۱) تیمرمن، کارشناس مسائل سیاسی ایران، در این زمینه می‌نویسد: «برژینسکی اجازه داد صدام در حمله به ایران، چراغ سبزی را برای خود تصور کند؛ چراکه چراغ واضح قرمزی در کار نبود.» (۲) از همان آغاز جنگ عراق علیه ایران که با چراغ سبز آمریکا شروع شده بود، حمایت‌های دولت ایالات متحده آمریکا از عراق نیز آغاز شد. در این باره و در حالی که عراق در اقدامی آشکار تمامی تعهدات بین‌المللی را نقض کرده و خاک ایران را به تصرف درآورده بود، آمریکا، رژیم عراق را به‌عنوان آغازگر جنگ محکوم نکرد؛ همچنین، در برابر اقدامات غیرقانونی عراق در نقض معاهده الجزایر، سکوت کرد. پیش‌بینی کیسینجر، وزیر خارجه اسبق و استراتژیست آمریکایی، این بود که جنگ حداکثر ظرف ۱۰ روز با پیروزی عراق به پایان خواهد رسید و ایران تسلیم خواسته‌های رژیم بعث خواهد شد. (۳) اما با موفقیت ایران و دگرگونی صحنه نبرد به نفع این کشور، که با عملیات آزادسازی بروز و ظهور پیدا کرد، تکاپوهای آمریکا در حمایت از عراق، چهره‌ای نمایان‌تر به خود گرفت. در این زمینه، سنای آمریکا در اسفندماه ۱۳۶۰ نام دولت عراق را از فهرست کشورهای به‌اصطلاح تروریست خارج کرد. (۴) کمک‌های آمریکا به عراق در این مرحله، علاوه بر حذف نام عراق از فهرست کشورهای تروریست، شامل لغو تحریم فروش تجهیزات، توافق برای برقراری روابط دیپلماتیک، ترغیب مصر برای کمک نظامی به عراق، ترغیب کشورهای عرب به افزایش کمک مالی و حمایت سیاسی از رژیم بعث و کمک اطلاعاتی آمریکا به عراق بود. حمایت‌های آمریکا از صدام، با هدف افزایش اعتماد به نفس عراق برای حفظ و مهار اوضاع در برابر ایران، انجام می‌گرفت که نتایج مهمی برای این کشور در پی داشت. (۵) پس از عملیات خیبر، آمریکا به‌تدریج روابط خود را با عراق بهبود بخشید. در اوایل فروردین‌ماه سال ۱۳۶۳، دونالد رامسفلد، فرستاده ویژه آمریکا برای عادی‌سازی روابط ایالات متحده با عراق، عازم بغداد شد. این سفر، تحول عظیمی را در حمایت آمریکا از عراق به وجود آورد. (۶) آمریکا از آذرماه سال ۱۳۶۳ به‌تحریم سیاسی عراق خاتمه داد و از این تاریخ، روابط رسمی سیاسی با دولت عراق برقرار کرد. (۷) پس از عملیات کربلای ۵، وزیر دفاع آمریکا در مصاحبه‌ای با رادیو آمریکا، در ۳ بهمن ۱۳۶۵، اعلام کرد که پیروزی ایران در جنگ خلیج‌فارس فاجعه‌آمیز خواهد بود و ایالات متحده می‌خواهد کشورهایی را یاری کند که پیروزی ایران بر آنان اثر خواهد گذاشت. پس از استفاده گسترده دولت عراق از سلاح‌های شیمیایی در جنگ علیه ایران، جرج شولتز وزیر خارجه آمریکا، موضع نرم و آشتی‌جویانه‌ای اتخاذ و با محکوم کردن و تحریم عراق مخالفت کرد. رادیو آمریکا در ۲۲ مرداد ۱۳۶۹ اعتراف کرد: «... پافشاری ما (آمریکا) در ممانعت از اقدام بازدارندگی در سطح جهان، به‌ویژه توسط سازمان ملل، به امید گسترش نفوذ آمریکا در عراق، در جهت افزایش توانایی آن کشور علیه ایران صورت گرفت و به ارتکاب جنایات بیشتر عراق منجر شد.» تیمرمن از کارشناسان ارشد کنگره و کاخ سفید آمریکا می‌نویسد: «آنان (آمریکایی‌ها) از طریق سیا (CIA) و مجاری دیپلماتیک، از فروش گاز سمی به عراق آگاهی داشتند و اعتقادشان بر این بود تا زمانی که عراق از سلاح شیمیایی در دفاع از خاک خود و در مقیاسی محدود استفاده می‌کند، توسلش به این سلاح قابل درک است و در توجیه این سیاست، از خود می‌پرسیدند اگر امواج انسانی از مکزیک به‌سوی آمریکا سرازیر شوند، دولت آمریکا چه خواهد کرد؟» در سایه تشویق آمریکا، سیل کمک‌های مالی دولت‌های عرب به‌سوی عراق سرازیر شد. به گفته طارق عزیز، وزیر امور خارجه عراق، میزان کمک‌های مالی بلاعوض به عراق، تا پایان سال ۱۹۸۱، حدود ۱۸ تا ۲۰ میلیارد دلار بود. اما حمایت‌های سیاسی- نظامی آمریکا به عراق که از آغاز جنگ سیری صعودی داشت، در ماه‌های پایانی جنگ شدت و دامنه وسیع‌تر و آشکارتری پیدا کرد، به طوری که از اواخر شهریورماه ۱۳۶۶، ایالات متحده آمریکا، در حمایت از عراق، رسماً با ایران در منطقه خلیج‌فارس وارد جنگ شد. در ساعت ۲۳ روز دوشنبه ۳۰ شهریور ۱۳۶۶، دو فروند بالگرد جنگی آمریکایی، که از عرشه ناو «فریگت چارت» پرواز کرده بودند، به کشتی لجستیکی ۸۰۰ تُنی «ایران اجر»، وابسته به نیروی دریایی ارتش ایران، در فاصله ۱۰۰ کیلومتری شمال شرقی بحرین حمله کردند و پنج نفر از ملوانان آن را به شهادت رساندند که دو نفرشان مفقود شدند. سپس ناوهای جنگی آمریکا، این کشتی را توقیف کردند و به همراه ۲۶ نفر از کارکنان باقی‌مانده آن، با خود بردند. پنج روز بعد، آمریکا این کشتی ایرانی را به‌عنوان هشدار به ایران، در شب ۳ مهر ۱۳۶۶، در آب‌های خلیج‌فارس منفجر و غرق کرد. در ۲ مهر ۱۳۶۶، بار دیگر ناوهای جنگی آمریکا به یک فروند کشتی تجاری ایران در دریای عمان تعرض کردند. در ۱۶ مهر ۱۳۶۶، دو فروند بالگرد جنگی آپاچی آمریکایی، به سه فروند قایق تندروی نیروی دریایی سپاه پاسداران در اطراف جزیره فارسی، در عمق خلیج‌فارس و در تاریکی شب حمله کردند. در ۲۷ مهر ۱۳۶۶، چهار ناوشکن آمریکایی به اسامی کید، لفت‌ویچ، یانگ و هول، پس از اخطار به کارکنان دو سکوی نفتی ایران، مبنی بر تخلیه سکوها، به پایانه‌های نفتی رشادت و رسالت، در منطقه میانی خلیج‌فارس حمله و با هزار و ۶۵ گلوله توپ و سپس با عملیات انفجاری، تأسیسات نفتی آن‌ها را منهدم کردند. این عملیات ۸۵ دقیقه طول کشید. بر اثر این حمله، سکوی میدان نفتی رشادت که روزانه ۲۰ تا ۲۵ هزار بشکه نفت تولید می‌کرد، دچار آتش‌سوزی گسترده‌ای شد و حدود ۵۰۰ میلیون دلار به ایران خسارت وارد آمد. از اواخر فروردین ۱۳۶۷ ناوهای جنگی آمریکا که مجهز به موشک‌های کروز بودند، وارد خلیج فارس شدند و دور جدیدی از درگیری‌ها آغاز شد. همزمان با حمله ارتش عراق به مواضع قوای ایران، به‌منظور بازپس‌گیری فاو، ناوهای جنگی آمریکا در ۲۹ فروردین ۱۳۶۷ (برابر با ۱۸ آوریل ۱۹۸۸)، در واکنش به برخورد ناو جنگی ساموئل بی رابرتز با مین، به دو سکوی نفتی ایران به نام‌های سلمان و نصر حمله و این دو پایانه نفتی را کاملاً منهدم کردند. تأسیسات نفتی ایران در خلیج‌فارس و به‌خصوص این سکوها، در مقابل حملات ناوهای جنگی آمریکا بسیار آسیب‌پذیر بود؛ زیرا نیروهای هوایی و دریایی ایران نمی‌توانستند از آن‌ها حفاظت کنند. حدود سه ساعت بعد، کشتی‌های جنگی آمریکا در منطقه میانی و در اطراف جزیره سیری، به ناوچه جوشن و در منطقه شمالی خلیج‌فارس، به ناوشکن‌های سهند و سبلان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی حمله کردند و ناوهای جنگی وین‌رایت و سیمپسون، ناوچه جوشن و ناوشکن سهند را هدف اصابت موشک‌های پیشرفته هارپون قرار دادند و آن‌ها را غرق کردند. ناوشکن سبلان هم در این حمله خسارت زیادی دید، اما غرق نشد. در این حملات، ۶۴ نفر از اعضای نیروی دریایی ارتش به شهادت رسیدند. روز ۲۹ فروردین، آمریکا دومین حمله گسترده به تأسیسات نفتی ایران را در خلیج فارس آغاز کرد. پس از این درگیری‌ها، آمریکا اعلام کرد که با ناوگان جنگی خود از همه کشتی‌هایی که در خلیج فارس تردد می‌کنند، حمایت می‌کند. آخرین و البته فجیع‌ترین اقدام مداخله‌جویانه آمریکا به نفع عراق در جنگ علیه ایران، حمله ناو وینسنس به هواپیمای مسافربری ایران بود. روز یک‌شنبه، ۱۲ تیرماه ۱۳۶۷، ناو چندمنظوره وینسنس آمریکا در منطقه تنگه هرمز با شلیک دو موشک، هواپیمای مسافربری ایرباس جمهوری اسلامی را با ۲۹۰ مسافر و خدمه هدف اصابت قرار داد. بر اثر برخورد موشک‌ها، هواپیمای مسافربری ایران منفجر شد و در دریا سقوط کرد. همه سرنشینان این هواپیما، از جمله ۵۵ کودک، به شهادت رسیدند. حمله به هواپیمای مسافربری ایران، نه یک عمل اتفاقی بود و نه ناشی از ضعف فناوری و خطای انسانی ناو چندمنظوره آمریکایی، بلکه نشان‌دهنده حمایت آشکار دولت آمریکا از عراق در جنگ علیه ایران بود. در همین زمینه، در جلسه شورای امنیت سازمان ملل، جورج بوش، معاون رئیس جمهور آمریکا، در برابر اعتراض وزیر خارجه ایران راجع به اقدام جنایتکارانه ناو آمریکایی در حمله به هواپیمای مسافربری جمهوری اسلامی، به‌صراحت اظهار کرد: «آقای وزیر! به شما می‌گویم بین پایان جنگ یا تقابل با ما، باید یکی را انتخاب کنید.»

■ **کمک‌های مالی**

ایالات متحده آمریکا که در سال‌های ابتدایی جنگ به‌دلیل قطع روابط رسمی دیپلماتیک با عراق، قادر به اعطای کمک‌های مالی آشکار به رژیم صدام نبود، زمینه کمک متحدان عرب خود به عراق را فراهم کرد. در سایه تشویق آمریکا، سیل کمک‌های مالی دولت‌های عرب به‌سوی عراق سرازیر شد. به گفته طارق عزیز، وزیر خارجه عراق، میزان کمک‌های مالی بلاعوض به عراق تا پایان سال ۱۹۸۱ حدود ۱۸ تا ۲۰ میلیارد دلار بود. اما برقراری روابط رسمی بین آمریکا و عراق، موانع قانونی کمک‌های آشکار به صدام را از میان برداشت. ازاین‌رو، در مدتی کوتاه، آمریکا و عراق از چنان روابط نزدیک اقتصادی برخوردار شدند که سطح معاملات آن‌ها به رقم یک میلیارد دلار در سال ۱۹۸۴ - ۱۹۸۳، یعنی سه برابر میزان تجارت بغداد با مسکو رسید. همچنین، «اکزیم بانک واشنگتن» به‌منظور کمک مالی به عراق، موقتاً ۴۸۵ میلیون دلار از هزینه تخمینی ۵۷۰ میلیون دلار برای ساخت خط لوله نفتی این کشور را که از طریق اردن به بندر عقبه می‌رسید، در اختیار رژیم صدام قرار داد. در پی سفر طارق عزیز به آمریکا و دیدار با مقامات این کشور، دولت ایالات متحده آمریکا، اعتباری به مبلغ ۸۴۰ میلیون دلار برای واردات مواد غذایی در اختیار عراق گذاشت. همچنین، وامی را به مبلغ یک میلیارد دلار برای خرید و به کارگیری توانایی ساخت سلاح به عراق واگذار کرد.

■ **کمک‌های اطلاعاتی**

آمریکا ۱۰ روز پس از آغاز جنگ، چهار فروند هواپیمای تجسسی آواکس را در پایگاه هوایی ظهران عربستان و به درخواست دولت سعودی مستقر کرد تا شبانه‌روز، وضعیت منطقه را کنترل کنند. پایگاه ظهران در طول جنگ عراق علیه ایران، به هسته اصلی امکانات تجسسی و دیده‌بانی هوایی و نیز کنترل وضعیت جبهه‌های جنگ تبدیل شد. این واحد هوایی، امکان دریافت اطلاعات از تحرکات ایران در خلیج فارس را برای آمریکا فراهم می‌کرد و آمریکا بنا بر شرایط، این اطلاعات را در اختیار رژیم بعثی عراق قرار می‌داد. پس از شکست عراق در عملیات فتح‌المبین، آمریکا تصمیم گرفت از طریق یک کشور عربی، کار ارائه اطلاعات به ارتش عراق را از نیمه فروردین ۱۳۶۱ (اواخر مارس ۱۹۸۲) آغاز کند. پس از عملیات بیت‌المقدس و آزادسازی خرمشهر و تغییر موازنه قوا به نفع ایران، سیاست آمریکا از اوایل تابستان سال ۱۳۶۱، به نفع عراق تغییر آشکاری کرد. بنا بر گفته وفیق السامرایی، در جریان عملیات رمضان، وی با سه نفر از اعضای سرویس اطلاعات مرکزی آمریکا (CIA) در بغداد ملاقات و اطلاعات خوبی درباره نیروهای ایرانی از آن‌ها دریافت کرد: «یکی از این سه نفر در رده بالایی قرار داشت و هر سه در ارتش آمریکا درجه ژنرالی داشتند. نفر دوم، پایش را در جنگ ویتنام از دست داده بود و نفر سوم مدتی در تونس و یمن کار کرده بود و زبان عربی را می‌دانست. آنان آمده بودند تا به طور مستقیم آمادگی خود را برای دادن اطلاعات لازم راجع به ایران اعلام کنند. آمریکایی‌ها نقشه‌ها و طرح‌های بسیار دقیقی راجع به یگان‌های ایرانی و همچنین کروکی‌های توضیحی را که از تصاویر ماهواره‌ای اقتباس شده بود، با خود آورده بودند. در آن مرحله از جنگ، ما به این گونه نقشه‌ها و طرح‌ها نیاز مبرم داشتیم.» آمریکا پس از دیدار ریگان و طارق عزیز، ارتباط مستقیمی را میان مقر سازمان جاسوسی سیا در لانگلی در ایالت ویرجینیا و سفارت آمریکا در بغداد برقرار کرد و به‌طور منظم، اطلاعات لازم را درباره منطقه خلیج‌فارس، در اختیار عراق قرار می‌داد. بر اساس اعلام منابع اطلاعاتی اروپا، هواپیماهای آمریکایی آواکس، در عملیات نظارتی خود، اطلاعات هشداردهنده را ظرف چند دقیقه پس از برخاستن هواپیماهای ایران به قصد حمله به مواضع دشمن، به عراق ارسال می‌کردند. این اطلاعات، با گزارش‌هایی که هر ۱۲ ساعت یک‌بار درباره فعالیت‌های نظامی ایران در جبهه‌های زمینی، از طریق ریاض به بغداد ارسال می‌شد و گزیده‌ای از مجموع اطلاعات جمع‌آوری شده از ماهواره‌های نظامی آمریکا در مدار خلیج‌فارس بود، تکمیل می‌شد.

■ **پی‌نوشت‌ها:**

۱- قدرتا... رحمانی، بی‌پرده با هاشمی رفسنجانی، تهران، انتشارات کیهان، چاپ دوم، ۱۳۸۳، ص ۶۶.
۲- کنت آر. تیمرمن، سوداگری مرگ.
۳- ستاد تبلیغات جنگ، ستیز با صلح، ۱۳۶۶، ص ۱۰۹.
۴- محمد درودیان، جنگ؛ بازیابی ثبات، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، تهران، ص ۲۴۳.
۵- پیشین، ص ۲۴۴.
۶- بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، لایه‌های پنهان جنگ، ص ۱۹.
۷- هادی نخعی، روزشمار جنگ ایران و عراق، کتاب سی و سوم، تجدید رابطه آمریکا و عراق، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص ۷۷۶.

تاریخ دفاع مقدس

طرح ناموفق رژیم بعث برای قطع صادرات نفت ایران

یکی از اهداف اصلی عراق در دوران جنگ تحمیلی، ضربه زدن به اقتصاد جمهوری اسلامی ایران از طریق قطع صادرات نفت بود. تا پایان سال ۱۳۶۲، حملات عراق بر تأسیسات نفتی و اسکله‌های جزیره خارک تمرکز داشت. هدف رژیم بعث از حمله به تأسیسات نفتی، اخلال یا کاهش صادرات نفت ایران بود. به گزارش پایگاه مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، از سال ۱۳۶۳، رژیم صدام، راهبرد قطع صادرات نفت ایران را در دستور کار خود قرار داد. به این منظور، نیروی هوایی عراق، برد عملیاتی خود را تا منطقه شمال قطر گسترش داد. از این پس، هدف اصلی عراق از حمله به تأسیسات نفتی، محروم کردن ایران از درآمد نفت بود. دریافت پنج فروند هواپیمای سوپراتاندارد از فرانسه، به همراه موشک‌های دقیق یک میلیون دلاری اگزوسه، قدرت جنگ دریایی عراق را از اوایل سال ۱۳۶۳، افزایش داد. این هواپیماها با خلبان و خدمه فنی در اختیار ارتش عراق قرار گرفتند و فرانسه از فروش تسلیحات و جنگ‌افزار به عراق سود خوبی کرد.

گفته می‌شود در طول جنگ، نیروی هوایی ارتش عراق از هزار و ۲۰۰ موشک اگزوسه علیه ایران استفاده کرده است. روز پنج‌شنبه، ۶ اردیبهشت ۱۳۶۳، نفت‌کش «سفینة العرب» با ظرفیت ۳۴۰ هزار تن، مورد حمله عراق قرار گرفت که یک نفر از سرنشینان آن مفقود شد. این نفت‌کش که متعلق به عربستان سعودی و در اجاره کره جنوبی بود، در حالی که نفت ایران را از جزیره خارک بارگیری کرده بود، در ۲۵۰ کیلومتری جنوب شرقی این جزیره هدف اصابت قرار گرفت. عراق در تاریخ ۱۳۶۳/۲/۲۸ به یک کشتی حامل آهن که از اسپانیا به سمت ایران در حرکت بود، حمله و آن را غرق کرد.

■ **حمله به کاروان کشتی‌ها**

در ۱۳۶۳/۳/۳، عراق به کاروان کشتی‌های عازم بندر امام خمینی حمله کرد. از ۲۲ کشتی که وارد خور موسی شده و ۱۳ کشتی که از آن خارج شده بودند، سه کشتی هدف اصابت موشک‌های عراقی قرار گرفتند. عراق در ۱۳۶۳/۱۰/۴ باز هم به کاروان کشتی‌های عبوری از خور موسی حمله کرد که یک فروند از آن‌ها غرق شد و یک فروند هم آسیب دید و سه فروند نیز، در حین فرار به گل نشستند. کاروان کشتی‌های عازم بندر امام خمینی در ۱۳۶۳/۵/۲۰ هدف حمله قرار گرفت که در پی آن به دو کشتی و یک هواپیمای اسکورت ایران آسیب وارد شد. در ۱۳۶۳/۵/۲۴ به یک کشتی پاکستانی در خلیج فارس حمله شد. عراق در ۱۳۶۳/۶/۲۹ به جزیره خارک حمله هوایی کرد و در پی آن ایستگاه برق و آب شیرین‌کن این جزیره منهدم شد. بر اثر این حمله، جریان برق در این جزیره، به مدت ۲۰ روز قطع شد.

■ **۵۳ موشک برای ۱۷ نفت‌کش**

در سال ۱۳۶۳، ۵۳ موشک اگزوسه از هواپیماهای سوپراتاندارد عراق به سمت کشتی‌های ایرانی، از جمله ۱۷ نفت‌کش، در خلیج فارس شلیک کرد که ۵۲ فروند آن‌ها، به هدف خورد.

قدرت تخریب این موشک‌ها بالا نبود و معمولاً پس از اصابت آن‌ها، کشتی‌ها تعمیر می‌شدند و دوباره به جریان حمل‌ونقل دریایی بازمی‌گشتند. در جریان حمله به کشتی‌ها، حداقل یک فروند هواپیمای سوپراتاندارد سرنگون شد که عراق علت آن را مشکلات فنی اعلام کرد. اگرچه حملات عراق به کشتی‌ها و جزیره خارک، مشکلاتی را برای صادرات نفت ایران ایجاد کرد، اما ایران همچنان به صادرات نفت خود ادامه داد. البته هزینه‌های سنگینی را برای اجرای عملیات انتقال نفت (شاتل) بین جزیره خارک و مراکز بارگیری نفت، در منطقه میانی خلیج‌فارس متحمل شد.

جدول متوسط [شماره ۶۹۴۰]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی: ۱- وکالت- اخلال- غذای زمین ۲- تکان- زادگاه ابراهیم- بلدرچین- دانه کش بی‌آزار- لازم ۳- پنج ترکی- دستور- مقام- مخزن بنزین- گماشته ۴- فرزندزاده- نابینا- آب‌ویرانگر- غلام ۵- آبرو- دشت بی‌آب و علف- رودار اوپا- خالو- روحانی زرتشتی ۶- گنجه- تیز- حرارت بدن- پهناور- اسباب سفر ۷- تکرار حرف- شهرستانی در خراسان رضوی- تلخ- گیاه- جرس ۸- ماهر- فوری- شکاف- محصول آتش ۹- نفوذ- دادوستد- مردار- پیشه- بینش ۱۰- شامخ- تله- نقره- عشق بیگانه- از حروف الفبا ۱۱- مدرک- لبریز- گرگان سابق

عمودی: ۱- دفعه- سردار رومی که به دست سورنا سردار شجاع ایرانی کشته شد ۲- جونده خرابکار- سن- بخشی از پا ۳- زائوترسان- پیش- پدر ۴- ماه خارج- مولد ۵- رساله- از اوراق بهادار ۶- بعید- پایین- تصدیق روسی ۷- کچل- پوششی برای سر- عضو پرواز ۸- برنا- اشاره ۹- مقوای نازک- بازداشتن ۱۰- بچه اسب- رطوبت- پسوند شباهت ۱۱- دربست کارخانه- فلز گلوله- خواهش ۱۲- وسط- همنشین ۱۳- از جهات جغرافیایی- پند ۱۴- بخیه جامه- طویل- بی حس ۱۵- جنس خشن- کوچکترین گروه واحد اطلاعاتی در یک رایانه که ظرفیت حافظه اش را با آن می‌سنجند- برش سینمایی ۱۶- بیمار- قاضی ورزشی ۱۷- ابتدا- نیرو ۱۸- مراد و آرزو- زنجیر- دشنام ۱۹- چشم انداز خارجی- گیج- دورویی ۲۰- شبگرد- نور

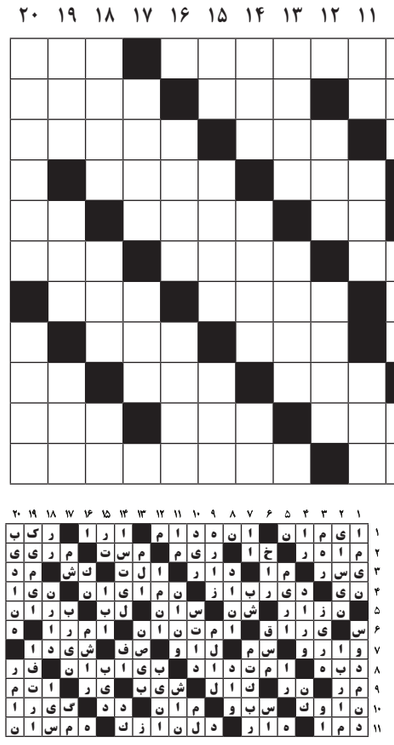

حل جدول شماره ۶۹۳۹

جدول سخت [شماره ۱۶۳]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱- نام‌آذری- کفش دوز- خوش چهره- ملاحظه و احتیاط ۲- تعجب و حیرت- ارادت صادقانه- پسوند شباهت- شهری در روسیه ۳- همنشین برهمن- کنایه از برقرار بودن آرامش است ۴- آب گوارا- از برادران حضرت یوسف(ع)- از ابزار خیاطی- تکرار حرفی ۵- نحوه فرورفتن آجرها در ساختمان- بسیار آشکار- قطعه کوچکی از هر چیز- نوبت بازی ۶- از الفبای فارسی- سرنیزه- پرنده لذیذ گوشت- تاتنور گرم است باید پخت ۷- صندلی تشریفاتی- سیاستمدار- ضربه‌ای در بدمینتون- اثری به قلم دافنه دوموریه که یادآور سال‌های کودکی نویسنده است ۸- علامت اختصاری "نسخه بدل"- پرتاب گلوله از تفنگ- ارث‌برندگان- از خطرناک‌ترین کوه‌های دنیا در آلاسکا ۹- نمایش‌نامه‌ای نوشته غلامحسین ساعدی- زادگاه حضرت ابراهیم(ع) ۱۰- شجاع و جنگجو- آوای متمایزکننده معنی در زبان- باز شیمیایی- از درختان گرمسیری ۱۱- از بین بردن- آن را پدر علم دانسته‌اند- از مشهورترین نمادهای شهر لندن است- میان.

عمودی

۱- آشامیدنی‌ها- فراخوانده شده ۲- نقاش امپرسیونیست فرانسوی- از سبزی‌های خوردنی ۳- مجرای خروج مواد چرکی روی پوست- دو طرف بدنه اصلی هواپیما ۴- نشانه جمع مونث عربی- ظرف لباسشویی- سخن شمرده دودلنشین ۵- دیپلماتیک- دریانورد انگلیسی قرن هجدهم ۶- سال پلنگ از سال‌های ترکی ۷- طرحی در قالی‌های ترکمنی- اصطلاحی در بوکس ۸- هر عنصر چکش‌خوار و رسانا- از شهرهای مهم مراکش- متحیر ۹- پارچه کم‌عرض تزیینی پرده- وسیله‌ای برای کمک به راه افتادن بیماران ۱۰- چراغ- پاسخ مثبت ۱۱- تاب و توان- پیشینه ۱۲- ورزش یخ و چمن- عکس و تصویر ۱۳- واضح و قابل شنیدن- جلو- تنگ هم ۱۴- محل ذکر صوفیان- واسطه خریدار و فروشنده ۱۵- آخرین مرحله سلوک در نزد بودا ۱۶- نوعی ضایعه پوستی عفونی- از وعده‌های غذایی ۱۷- دربرگیرنده- دهستانی در سنندج با قرآن تاریخی و قدیمی- برنج گیلانی‌ها ۱۸- دستور- از شهرهای مهم چین ۱۹- کرکره- جنبش و حرکت ۲۰- دستبند زینتی زنانه- رنگین کمان.
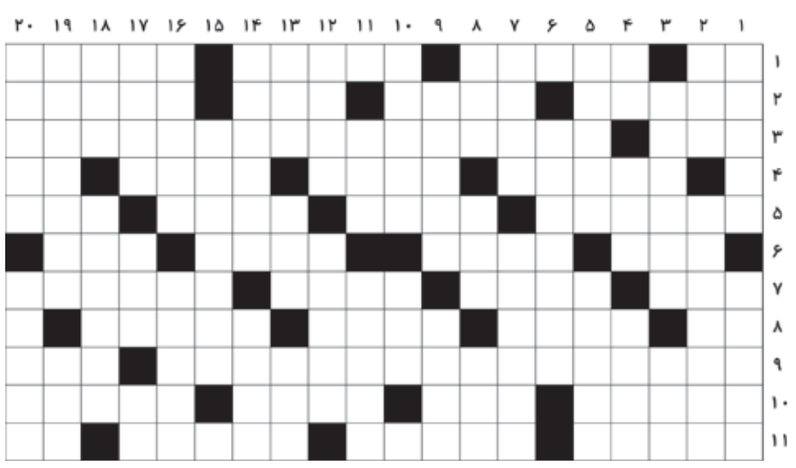
حل جدول شماره ۱۶۲